

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК**

МАУП

Кафедра журналістики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
інституту психології
та соціальних наук

28 серпня 2024 р.

Я.М. Раєвська

Схвалено на засіданні кафедри
журналістики

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри журналістики

С.С. Бойко

(підпис)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЖУРНАЛІСТИКОЗНАВСТВО

спеціальності:

061 «Журналістика»

(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня

магістр

(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми:

«Журналістика»

(шифр і назва освітньої програми)

Київ, МАУП-2024

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Даниліна Олена Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри журналістики

Викладач:

Даниліна Олена Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент,
професор кафедри журналістики

Силабус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики
(протокол № 1 від 28 серпня 2024 р.)

Завідувач кафедри _____ С.С. Бойко
(підпис)

Силабус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми 061
Журналістика
(назва освітньої програми)

28 серпня 2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми _____ О.Г. Штепенко
(підпис)

Силабус перевірено
28 серпня 2024 р.

Заступник директора _____ Т.В. Нич
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____;
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Журналістикознавство
Шифр та назва спеціальності	061 – журналістика
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень вищої освіти)
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 год. Лекції: 34 год. Семінарські/практичні/лабораторні заняття: 16 год. Самостійна робота: 70 год.
Терміни вивчення дисципліни	1 семестр
Вид підсумкового контролю	іспит
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-zhurnalistiki.html

2. Загальна інформація про викладача

П.І.Б. викладача	Даниліна Олена Володимирівна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Професор кафедри журналістики
Дисципліни, які викладає НПП	<u>Для магістрів:</u> Журналістикознавство <u>Для бакалаврів:</u> Жанри журналістики Українська публіцистика Діловий етикет у медіагалузі
Напрями наукових досліджень	Журналістика, філологія, жанрологія, медіакомунікації
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	https://scholar.google.com.ua/citations?user=fg0v9poAAAAJ&hl=uk https://orcid.org/0000-0002-2649-8818
Додаткові ресурси	
<i>Контактна інформація викладача:</i>	
Email	heledana@gmail.com (особистий)
контактний телефон	0677437556
телефон кафедри	73-98
Порфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-zhurnalistiki/holod.html

3. Структура курсу

3.1. Анотація навчальної дисципліни. Історичний шлях вітчизняної науки про журналістику довгий, важкий і суперечливий. До розробки питань журналістики і публіцистики причетні видатні діячі української культури: І. Франко, О. Маковей, М. Грушевський, Б. Грінченко, С. Єфремов. Пізніше до питань журналістики почали звертатись інші дослідники, переважно історики і філологи. Часто це були принагідні висловлювання, окремі статті і книги, які стосувалися розвитку суспільно-політичної думки, літературного процесу, формування української мови. Це був порівняно тривалий етап, коли журналістичнознавчі праці створювались у межах інших традиційних наук. Лише з появою організованої журналістської освіти, яка на території України була започаткована у 30-х рр. XX ст., почався період більш-менш системного вивчення історії та теорії української журналістики.

Після здобуття Україною незалежності почався новий етап у розвитку журналістичнознавства, як і самої журналістики. Його ознаки: повне позбавлення партійного догматизму, антиісторизму, переоцінка наукового доробку істориків і теоретиків преси з позицій нового часу, з врахуванням національно-демократичних принципів розвитку суспільства і науки.

3.2. Метою викладання навчальної дисципліни «Українське журналістичнознавство» є формування теоретичних знань про систему українського журналістичнознавства, шлях його розвитку з кінця XIX століття до сьогодення, процеси формування історико-журналістського і теоретико-журналістського напрямків, а також вироблення практичних навичок аналізу наукових здобутків українських журналістичнознавців.

3.3. Основними завданнями вивчення дисципліни є знайомство з процесом зародження і розвитком журналістичнознавчих досліджень, визначення головних періодів розвитку наукової думки про журналістику в її зв'язку із процесами суспільного життя, концепціями і філософськими уявленнями суспільства; показ діалектики взаємовідносин історико-журналістської і теоретичної думки в журналістичнознавстві, процесу формування поглядів на журналістику в цілому та окремі питання журналістики як виду суспільно-політичної і професійної діяльності; аналіз наукових праць українських вчених з теорії та історії преси; скеровування розвитку самостійних навичок роботи з науковими та навчальними джерелами; сприяння вдосконаленню вміння вести дискусію та збагачувати власний досвід участі в публічних обговореннях.

4. Формат курсу: очний (offline)

5. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Таблиця 1

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність знаходитись у контексті подій; уміння здійснювати моніторингову діяльність; знати характеристики різних ЗМІ; здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіа ринку	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до планування медіа процесу; дотримуватись часових вимог до подачі матеріалу (дедлайн); працювати у нестандартних умовах, непередбачуваних ситуаціях; уміти налагодити комунікацію у різних соціальних групах; дотримуватись бюджету	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

Компетентність	Ступінь сформованості компетентності	Оцінювання
Здатність оперативно збирати інформацію; дотримуватись балансу думок; вміти працювати з джерелами; взаємодіяти з аудиторією	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних журналістських жанрах; вміти поєднувати візуальні та текстові контенти; використання сучасних інформаційних технологій	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність до володіння науковими методами збору даних; вміння застосовувати методи аналізу та обробки даних; здатність до впровадження новітніх інформаційних технологій; вміння оцінювати ситуацію та приймати ефективні рішення	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Володіння основами психологічної безпеки; володіння технологіями цифрової безпеки; володіння навичками роботи журналіста в екстремальних умовах; уміння застосовувати критичне мислення та технології медіааналізу в умовах інформаційних війн	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність визначати пріоритетні напрямки інформаційної діяльності журналістів зарубіжних засобів масової інформації; здійснювати заходи щодо встановлення творчих зв'язків з працівниками прес-центрів, прес-служб зарубіжних мас-медіа	Частково. Разом з іншими освітніми компонентами освітньої програми	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)
Здатність працювати у команді; володіти соціальними навичками; бути відповідальним та надійним; вміти переконливо подати власну думку; вміти знаходити рішення; розуміти права та обов'язки в редакційному колективі; виконувати професійну функцію у колективі.	Повністю. Співвідноситься з метою курсу	Поточне, рубіжне (модульний контроль), підсумкове (залік)

6. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 34 години аудиторної роботи; 86 годин – самостійної роботи, залік – 2 години.

7. Статус дисципліни: обов'язкова.

8. Пререквізити: Теоретичною основою дисципліни «Українське журналістознавство» є інформація про історію, стан і перспективи розвитку наукових досліджень про журналістику. Вона пов'язана за дисциплінами «Теорія та історія видавничої справи та редагування» та «Теорія та історія журналістики».

9. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – Викладання дисципліни передбачає використання новітніх освітніх технологій, спрямованих на підвищення зацікавленості студентів в вивченні курсу, оволодінні теоретичними та практичними знаннями з предмету. Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни будуть здійснюватися проблемні лекції (за участю студентів), презентації (лекцій/семінарів), кейси (оцінка теорії через практичні аспекти), робота в малих групах та семінари-дискусії, що використовують мультимедійне техніко-програмне забезпечення. *Програми та сервіси для перевірки оригінальності текстів (Unicheck).* Ознайомитися із наявними в Академії програмами і сервісами можна: корп. №24: Семенець-Орлова Інна Андріївна

10. Політика курсу:

- передбачає роботу в команді;
- клімат в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної самоіронії;
- виконання завдань у встановлений термін;
- відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача;
- дотримання академічної доброчесності;
- презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

11. Зміст дисципліни: курс складається з трьох змістових модулів. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської частини:

- змістовий модуль 1 «Зародження науки про журналістику в XIX – на початку XX ст.» (лекційні теми 1, 3, 4 семінарські теми 2, 4);
- змістовий модуль 2 «Українське журналістичознавство у XX ст.» (лекційні теми 5-8, семінарські теми 6, 8);
- змістовий модуль 3. Сучасне журналістичознавство: стан і перспективи розвитку (лекційні теми 9-11, семінарські теми 10-12).

12. Форми і методи навчання

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації.**

При викладанні **лекційного матеріалу** передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекції-бесіди, лекції-візуалізації.

Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дозволяє привернути Вашу увагу до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Ви маєте можливість обмірковувати поставлені запитання, робити самооцінку рівня своєї підготовки, навчитися самостійно формулювати висновки і узагальнення.

Лекція-візуалізація включає візуальну форму подачі лекційного матеріалу технічними засобами навчання. Читання такої лекції зводиться до розгорнутого або короткого коментування викладачем візуальних матеріалів, що переглядаються.

При проведенні **семінарських занять** передбачено поєднання таких форм і методів навчання як робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічний виступ, групові проекти та кейс-завдання.

Ви працюєте з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (*див. рекомендовану літературу*), під час занять виконуєте усні та письмові завдання, виступаєте з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделюєте поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- підготовка рефератів і презентацій за темами семінарських занять і самостійної роботи.

13. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності здобувача	Кількість балів	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		к-ть одиниць	макс. к-ть балів	к-ть одиниць	макс. к-ть балів	к-ть одиниць	макс. к-ть балів
Відвідування лекцій	1	6	6	8	8	6	6
Відвідування семінарських занять	-	-	-	-	-		
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4	6	6
Робота на семінарському занятті	-	-	-	-	-		
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40	6	60
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-		
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	-	-	-	-	-	-	-
Разом			80		82		102
Максимальна кількість балів: 264 $264:100=2,64$							
Здобувач набрав Х балів. Розрахунок: $X:2,64 =$ загальна кількість балів							

14. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Під час вивчення курсу виконуються 3 самостійні роботи (завдання до самостійної роботи див.: Робоча навчальна програма дисципліни, п.п.7.2).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – **5 балів**.

15. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля

Максимальна кількість балів - 25 балів.

16. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Екзамен.

Складається усно. Залік проводиться у формі відповідей на питання екзаменаційного білету за вивченими темами та включає два теоретичних питання та одного ситуаційного. Це застосовується з метою перевірки сформованості конкретних навичок і вмінь з дисципліни «Українське журналістикознавство»

17. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю (див.: *Робоча навчальна програма дисципліни, п. 7.5*).

18. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

19. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Михайлин І. Журналістська освіта і наука: підручник / І. Михайлин. – Суми: університетська книга, 2009. – 336 с.

2. Михайлин І. Нарис з історіографії історії української журналістики: методологічні уроки Івана Франка / І. Михайлин // Українська періодика: історія і сучасність. Львів, 2002. – С. 30-36.

3. Різун В.В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: Навчальний посібник / В.В. Різун, Т.В. Скотникова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2005. – 104 с.

4. Різун В.В. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: Монографія / В.В. Різун, Т.А. Трачук. – К., 2005. – 232 с.

5. Різун В.В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві: Навчальний посібник / В.В. Різун, Т.В. Скотникова. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». – 2005. – 104 с.

6. Романюк М. Українське пресознавство на порозі ХХІ століття / М. Романюк. – Львів, 2000. – 110 с.

7. Трачук Т.А. Українське журналістикознавство (історичний аспект): навчальний посібник. – К.: КНУ мені Тараса Шевченка, 2013. 240 с.

8. Українське журналістикознавство. Дисертаційні дослідження, 1982-2000 рр.: Бібліографічний покажчик / Укладач Б. І. Черняков. – К., 2000.

Додаткові

1. Владимиров В.М. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння: монографія / В.М. Владимиров. – К., 2003. – 220 с.

2. Дмитрук В. Іван Франко – історик української демократичної журналістики // Іван Франко: Статті і матеріали / В. Дмитрук. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1960. – Зб. 7. – С. 174-209.
3. Журналістикознавчі публікації у серіальних виданнях Київського університету імені Тараса Шевченка 1958–1998: Бібліографічний покажчик / Київ. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т журналістики; Укладач Б. І. Черняков. – К., 1999. – 32 с.
4. Нечиталюк М.Ф. Методологічні засади історико-журналістської науки / М.Ф. Нечиталюк // Українська преса. Хрестоматія. Том І. Преса Східної України 60-х років ХІХ ст. / За ред. д-ра філол. наук, проф. М.Ф. Нечиталюка. – Львів, 1999. – С. 8-17.
5. Нечиталюк М. Ф. Методологічні проблеми історико-журналістських досліджень / М.Ф. Нечиталюк // Українська періодика: історія і сучасність: Тези доп. і повід. Всеукр. наук.-теорет. конф. 9-10 груд. 1993 р. – Львів, 1993. – С. 17-22.
6. Орлова Н.В. Українська журналістикознавча термінографія: здобутки і проблеми // Зб. мат-лів ХХІ міжнар. наук.-практ. конф. з проблем функціонування і розвитку української мови «Мова. Суспільство. Журналістика. Language. Society. Journalism» (Київ, 3 квітня 2015) / ред.-упоряд. А. Мамалига, Д. Данильчук. – С. 55-58.
7. Орлова Н.В. Основні етапи формування термінології телевізійної журналістики // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: [Зб. наук. праць]. – Херсон : ХДУ, 2014. – № ХХІ. – С. 187-191.
8. Трачук Т.А. Розвиток теорії публіцистики в Україні протягом 60-80-х років ХХ століття // Українське журналістикознавство. – 2007. – Вип. 8.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Журналістикознавство»

Разом: 120 год., з них 34 год. – лекції, 16 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 70 год., модульний контроль – 2 год.

Кількість балів за семестр	264 балів											
Модулі	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3			
Назва модуля	Зародження науки про журналістику в XIX – на початку XX ст. (80)				Українське журналістикознавство у XX ст. (82)				Сучасне журналістикознавство: стан і перспективи розвитку (102)			
Лекції	1 (1 бал)	–	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)	11 (1 бал)	–
Теми лекцій	Історіографія українського журналістико-знавства.	–	Внесок у розвиток журналістико-знавства	Історико-журналістські дослідження (О. Маковей, В. Ігнатенко, І. Кравецький)	Концепції розвитку української науки про журналістику. Стимулювання розвитку науки потребами освіти	Розвиток історико-журналістських досліджень радянського періоду (50-80 рр. XX ст.)	Розроблення теорії публіцистики українськими вченими	Журналістико-знавчі дослідження українських учених у діаспорі	Методологія журналістико-знавчих досліджень	Розвиток українського журналістико-знавства на сучасному етапі	Періодизація української науки про журналістику	–
Семінарські і практичні	–	2 (10 балів)	–	4 (10 балів)	–	6 (10 балів)	–	8 (10 балів)	–	10 (10 балів)	11 (10 балів)	12 (10 балів)
Теми семінарських занять	–	Суспільно-політичні умови формування науки про журналістику.	–	Історико-журналістські дослідження (О. Маковей, В. Ігнатенко, І. Кравецький)	–	Розвиток історико-журналістських досліджень радянського періоду (50-80 рр. XX ст.)	–	Журналістико-знавчі дослідження українських учених у діаспорі	–	Розвиток українського журналістико-знавства на сучасному етапі	Періодизація української науки про журналістику	Українське журналістико-знавство в дисертаційних дослідженнях
Лабораторна робота	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Самостійна робота	1 (5 балів) – 2*5=10				2 (5 балів) 2*5=10				3 (5 балів) 2*5=10			
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)				модульна контрольна робота №2 (25 балів)				модульна контрольна робота №3 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 2,94											